

ΚΠολΔ 780, 905.4 – ΑΚ 33, 1542.2, 1545.1, - ν. 5089 άρθρο 11 - ν. 3765/2009 άρθρο 2.6 (επικ. Σύμβαση Χάγης 29.5.1993, άρθρα 23 & 24) – ΕΣΔΑ άρθρο 8

Αναγνώριση αλλοδαπής απόφασης για τεκνοθεσία¹ ανηλίκου από ζεύγος ομοφύλων

Τα ομόφυλα ζευγάρια είναι εξίσου ικανά με τα ετερόφυλα να δεσμευτούν σε σταθερές σχέσεις και βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση με ένα ζευγάρι διαφορετικού φύλου. Το μοντέλο της οικογένειας που η σύνθεση των μελών της αποτελεί διαφορετική περίπτωση σε σχέση με τα καθιερωμένα δεν προκαλεί τις κυρίαρχες στη χώρα μας κοινωνικές αντιλήψεις ώστε να προσκρούει στην ελληνική δημόσια τάξη με την έννοια των άρθρων 33, 780.2 (και 905.2 & 4) ΑΚ, αφού αυτή η διαφορετικότητα δεν μπορεί να αποβεί σε βάρος του πραγματικού συμφέροντος του τέκνου. Τυχόν άρνηση αναγνώρισης συνεπώς του δεδικασμένου που απορρέει από αλλοδαπή δικαστική απόφαση για την τεκνοθεσία ανηλίκου θα εμπόδιζε την παραγωγή στη χώρα μας των έννομων αποτελεσμάτων της, κάτι που θα αντιστρατευόταν το πραγματικό συμφέρον του ανηλίκου και θα προσέκρουε βάνουσα, σ' αυτό, πράγμα αποδοκιμαστέο από τη διεθνή και ελληνική έννομη τάξη, αφού θα εισήγε δυσμενή διάκριση σε βάρος του εξαιτίας του γενετήσιου προσανατολισμού των γονέων του.

ΜονΕφαΘ 2435/2024

(Σύνθεση: Ι. Βαλμαντώνης)²

Στην προκείμενη περίπτωση, η αιτούσα, ελληνικής καταγωγής και μόνιμος κάτοικος Νέας Υόρκης ΗΠΑ με την από 1.11.2016 αίτησή της, που κατατέθηκε στη γραμματεία του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με αριθ. κατάθ. .../2016, ισχυρίστηκε ότι αφού αρχικά κατήρτισε στις 8.7.2009 σύμφωνο συμβίωσης στην ως άνω πόλη (Νέα Υόρκη ΗΠΑ) με την Κ.Σ., ακολούθως, τέλεσε και γάμο μετά της τελευταίας στην ίδια πόλη στις 22.11.2013. Ότι κατόπιν της αναφερομένης στην ένδικη αίτηση αιτήσεως των δύο συζύγων, εκδόθηκε η από 30.8.2015 απόφαση του Οικογενειακού δικαστηρίου της Πολιτείας του Ντιλαγουέαρ, με την οποία κηρύχθηκε θετό τέκνο τους ένα θήλυ τέκνο το οποίο γεννήθηκε στις 18.12.2014 στην πόλη Ντόβερ της ίδιας Πολιτείας και φέρει έκτοτε το ονοματεπώνυμο Μ. Κ.-S, (ήτοι τα επώνυμα των δύο υιοθετουσών συζύγων). Ότι επιπλέον στις 22.7.2006 συνήψε και σύμφωνο συμβίωσης στην Ελλάδα με την ως άνω Κ.Σ. και ότι η ίδια διατηρεί στην Ελλάδα εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων τα οποία επιθυμεί μελλοντικά να μεταβιβάσει στην ως άνω υιοθετημένη ανήλικη.

Με βάση το ιστορικό αυτό, ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι η ανωτέρω απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου έχει αποκτήσει και στην ελληνική επικράτεια ισχύ δεδικασμένου. Επί της αιτήσεως αυτής εκδόθηκε η υπ' αριθ. 424/2017 οριστική του

¹ Για την ορολογία «τεκνοθεσία», αντί υιοθεσίας, Κ. Παναγόπουλος σε Παναγόπουλο/Περάκη, Επιτομή οικογενειακού δικαίου 3^η εκδ. 2024 σελ. 10 σημ. 1 και (ιδίως) σελ. 85 σημ. 40. Πρβλ. τις σχετικές επιφυλάξεις της Β. Περάκη, Δίκαιο υιοθεσίας και αναδοχής σελ. 7 σημ. 5.

² Η επιστημονική κριτική δικαστικών αποφάσεων (πρέπει να) γίνεται απρόσωπα, υπό την έννοια ότι αντικείμενο σχολιασμού είναι η εκφερόμενη διάγνωση και η δι' αυτής διαμορφούμενη νομολογία, όχι η αντιπαράθεση με τη σύνθεση του εκάστοτε δικαστηρίου, η οποία θα μπορούσε (ή θα έπρεπε) γι' αυτό το λόγο να παραλείπεται. Εν τούτοις, το περιοδικό μας εισάγει την τακτική να μην αναφέρει μεν τη σύνθεση του δικαστηρίου σε περιπτώσεις αποφάσεων που δημοσιεύονται με δυσμενή κριτικά σχόλια, αφενός προς αποτροπή κάθε υπόνοιας για προσωποληψία εκ μέρους μας και αφετέρου για πρόληψη τυχόν ανεπιθύμητων ενδεχομένων ως αποτέλεσμα της κριτικής μας, να μην μονοτεύει όμως τους δικαστές σε περίπτωση ευμενούς σχολιασμού της απόφασης, προς απόδοση της «πατρότητας» θέσεων που θεωρούμε ότι προάγουν τη νομική επιστήμη μέσω του διαλόγου νομολογίας – θεωρίας.

απόφαση, η οποία απέρριψε την αίτηση με το σκεπτικό ότι η προαναφερόμενη απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου αντίκειται στη δημόσια τάξη κατά τη διάταξη του άρθρου 33 του ΑΚ και τα χρηστά ήθη, διότι η υιοθεσία ανήλικου τέκνου από ομόφυλο παντρεμένο ζευγάρι γυναικών, την οποία η αλλοδαπή αυτή απόφαση επέτρεψε, είναι αντίθετη σε κυριαρχικές αρχές και αντιλήψεις, που διέπουν στην παρούσα χρονική περίοδο τη ζωή και το βιοτικό ρυθμό της Ελλάδος. Κατά της αποφάσεως αυτής, ασκήθηκε η ένδικο από 15.1.2018 έφεση από την αιτούσα, με την οποία παραπονείται για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, για τους ειδικότερα αναφερόμενους στα δικόγραφα λόγους, ζητεί δε να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση άλλως να μεταρρυθμιστεί κατά τα προσβαλλόμενα κεφάλαια και στη συνέχεια να γίνει δεκτή η αίτηση στο σύνολό της και καθ' όλα αυτής τα αιτήματα. Όπως προαναφέρθηκε, επί της ως άνω έφεσης εκδόθηκε αρχικά η υπ' αριθ. 4408/2018 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, που δέχθηκε τυπικά την έφεση, ανέβαλε τη συζήτηση και έταξε όσα αναφέρονται σ' αυτήν και στη συνέχεια η υπ' αριθ. 503/2020 απόφασή του ως άνω δικαστηρίου με την οποία ανακλήθηκε η ανωτέρω υπ' αριθ. 4408/2018 μη οριστική απόφαση, εξαφανίστηκε η εκκαλούμενη υπ' αριθ. 424/2017 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, διακρατήθηκε και δικάστηκε η από 31.10.2016 ένδικο αίτηση, την οποία απέρριψε ως νόμο αβάσιμη. Κατά της αμέσως προαναφερθείσας υπ' αριθ. 503/2020 απόφασης του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, η αιτούσα άσκησε αίτηση αναίρεσης, επί της οποίας εκδόθηκε η με αριθμό 1882/2023 απόφαση του Αρείου Πάγου, με την οποία αναιρέθηκε στο σύνολό της η άνω απόφαση του Εφετείου, και παραπέμφθηκε η υπόθεση προς περαιτέρω συζήτηση ενώπιον του ίδιου Δικαστηρίου, συγκροτούμενο από διαφορετικό Δικαστή, όπως προαναφέρθηκε. Επομένως, σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στην ως άνω μείζονα σκέψη, εφόσον η υπόθεση συζητείται στο δικαστήριο της παραπομπής, η κρινόμενη έφεση θα ερευνηθεί κατά την ίδια διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, εντός των ορίων που διαγράφονται από την παραπάνω αναιρετική απόφαση, ενώ η διάδικος επανέρχεται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση που αναιρέθηκε.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 780 ΚΠολΔ, με την επιφύλαξη αυτών που ορίζουν διεθνείς συμβάσεις, απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου έχει στην Ελλάδα, χωρίς άλλη διαδικασία, την ισχύ, που της αναγνωρίζει το δίκαιο του κράτους του δικαστηρίου που την εξέδωσε, εφ' όσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: 1) αν η απόφαση εφάρμοσε τον ουσιαστικό νόμο που έπρεπε να εφαρμοστεί κατά το ελληνικό δίκαιο και εκδόθηκε από δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία κατά το δίκαιο της πολιτείας της οποίας τον ουσιαστικό νόμο εφάρμοσε και 2) αν δεν είναι αντίθετη προς τα χρηστά ήθη ή προς τη δημόσια τάξη. Η ως άνω διάταξη εφαρμόζεται σε υποθέσεις της εκουσίας δικαιοδοσίας και έχει προδήλως τον χαρακτήρα ειδικού κανόνα έναντι εκείνης του άρθρου 905 § 4 του ίδιου Κώδικα, με την οποία ορίζονται οι προϋποθέσεις αναγνώρισεως δεδουλευμένου από απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου που αφορά στην προσωπική κατάσταση, καθόσον η τελευταία αυτή διάταξη αναφέρεται στις υποθέσεις της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας. Από την ίδια διάταξη του άρθρου 780 ΚΠολΔ συνάγεται περαιτέρω ότι δεν απαιτείται οποιαδήποτε διαδικασία για την αναγνώριση στην Ελλάδα των αλλοδαπών αποφάσεων επί υποθέσεων της εκουσίας δικαιοδοσίας, άρα και εκείνων για την τέλεση υιοθεσίας (άρθ. 800 ΚΠολΔ), εκτός αν υπάρχει διεθνής σύμβαση, που ορίζει διαφορετικά. Οι αποφάσεις αυτές ισχύουν στην ημεδαπή αυτοδικαίως, έτσι ώστε, οποιοδήποτε δικαστήριο ή άλλη αρχή, ενώπιον των οποίων ανακύπτει ως κύριο ή προδικαστικό το ζήτημα της ισχύος μιας τέτοιας αποφάσεως, δικαιούται και οφείλει να ελέγχει αυτεπαγγέλτως τη συνδρομή των προϋποθέσεων, που αξιώνει για την ισχύ της το άρθρο 780 ΚΠολΔ (ΟΛΑΠ 9/2016, ΟΛΑΠ 17/2008 ΤΝΠ-

Νόμος). Πλην, όμως, επειδή τις περισσότερες φορές είναι δυσχερής η διάγνωση της συνδρομής των προαναφερόμενων προϋποθέσεων ισχύος της (αλλοδαπής αποφάσεως) από τις αρμόδιες, προς εφαρμογή της, δημόσιες αρχές, παρίσταται ανάγκη δικαστικής διάγνωσης και διαπίστωσής τους (προϋποθέσεων ισχύος), ούτως ώστε, κατ' αναλογία της διατάξεως του άρθρου 905 § 4 ΚΠολΔ, να αναγνωρίζεται, όταν υφίσταται ανάγκη προς τούτο, από το Μονομελές Πρωτοδικείο κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθ. 905 § 1 ΚΠολΔ) η ισχύς αλλοδαπής απόφασης που εκδόθηκε κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας και αφορά την προσωπική κατάσταση, με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του άρθ. 780 ΚΠολΔ, υπό την έννοια της διαπλαστικής ή διαπιστωτικής ενέργειας, που αυτές αναπτύσσουν, η οποία διαμέσου των ρυθμίσεων του ουσιαστικού δικαίου διαμορφώνει ή κατοχυρώνει την υπόσταση ή το περιεχόμενο ορισμένης έννομης σχέσης ή κατάστασης (ΜΕφΠειρ 353/2014 ΤΝΠ-Νόμος, Αρβανιτάκης σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, Ερμηνεία ΚΠολΔ Π. 2020, άρθρο 780, αριθ. 11). Περαιτέρω, με το ν. 3765/2009 κυρώθηκε, κατ' άρθρο 28 § 1 του Συντάγματος, η Σύμβαση για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία που υπογράφηκε στη Χάγη στις 29.5.1993, στο άρθρο 23 της οποίας ορίζονται τα εξής: «1. Υιοθεσία, για την οποία η αρμόδια αρχή Συμβαλλόμενου Κράτους παρέχει πιστοποίηση ότι έγινε σύμφωνα με τη Σύμβαση, αναγνωρίζεται ως νόμιμη στα άλλα Συμβαλλόμενα Κράτη. Η πιστοποίηση προσδιορίζει πότε και από ποιον δόθηκαν οι συμφωνίες που προβλέπονται από το άρθρο 17 υποπαράγραφο γ. 2. Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος, κατά το χρόνο της υπογραφής, της επικύρωσης, της αποδοχής, της έγκρισης ή της προσχώρησης, γνωστοποιεί στο Θεματοφύλακα της Σύμβασης την ταυτότητα και τις λειτουργίες της Αρχής ή των Αρχών οι οποίες, σε αυτό το κράτος, είναι αρμόδιες να προβούν στην πιστοποίηση. Επίσης γνωστοποιεί στο Θεματοφύλακα της Σύμβασης οποιαδήποτε τροποποίηση στο διορισμό αυτών των αρχών». Κατά δε το άρθρο 2 § 6 του ως άνω νόμου: «Η αναγνώριση από την Ελλάδα μιας υιοθεσίας που πραγματοποιήθηκε σε αλλοδαπό Συμβαλλόμενο Κράτος τελεί υπό τις προϋποθέσεις: α) ότι έχει παρασχεθεί η πιστοποίηση από την Αρμόδια Αρχή του Συμβαλλόμενου Κράτους ότι η υιοθεσία έγινε σύμφωνα με τη Σύμβαση και β) ότι η υιοθεσία δεν είναι προδήλως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη, λαμβανομένου υπ' όψιν του συμφέροντος του παιδιού». Σύμφωνα δε με το άρθρο 24: «Οι αρμόδιες αρχές ενός Συμβαλλόμενου Κράτους μπορούν να αρνηθούν την αναγνώριση μιας υιοθεσίας εφόσον αυτή είναι προδήλως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη αυτού, λαμβανομένου υπ' όψη του συμφέροντος του παιδιού». Επιπλέον στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 και έχει υπερνομοθετική ισχύ (άρθ. 28 § 1 του Συντάγματος) ορίζεται ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. Κατά την ενάσκηση αυτού του δικαιώματος, δεν επιτρέπεται παρέμβαση δημόσιας αρχής, παρά μόνον εφόσον είναι σύμφωνη με τον νόμο και είναι αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία για λόγους εθνικής ασφάλειας, δημόσιας ασφάλειας ή οικονομικής ευημερίας της χώρας, για την αποτροπή των εκτροπών ή του εγκλήματος, για την προστασία της υγείας ή των ηθών ή για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων, στο δε άρθρο 14 της ίδιας ως άνω Ευρωπαϊκής Σύμβασης ορίζεται ότι: «η χρήση των αναγνωριζομένων εν τη παρούση Συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθεί ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής ας εθνικών μειονότητων, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως». Επίσης από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1542, 1543, 1544, 1546, 1549, 1550, 1555 ΑΚ προκύπτει ότι η υιοθεσία επιτρέπεται μόνο όταν αυτός που υιοθετείται είναι ανήλικος

και πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του υιοθετούμενου. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, αυτός που υιοθετεί πρέπει να είναι ικανός για δικαιοπραξία, να έχει συμπληρώσει τα τριάντα χρόνια του και να μην έχει υπερβεί τα εξήντα, να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκαοχτώ αλλά όχι και περισσότερο από πενήντα χρόνια, ενώ η υιοθεσία τελείται με δικαστική απόφαση, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου θετού γονέα, που συναινεί αυτοπροσώπως ενώπιον του Δικαστηρίου, όπως και ο ίδιος ο υιοθετούμενος (εφόσον έχει συμπληρώσει το 12ο έτος της ηλικίας του) αλλά και οι φυσικοί του γονείς. Απαραίτητη είναι τέλος και η διεξαγωγή έρευνας από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία. Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 23 και 33 ΑΚ, προκύπτει ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις για τη σύσταση και τη λύση της υιοθεσίας ρυθμίζονται από το δίκαιο της ιθαγένειας του κάθε μέρους, δηλαδή του υιοθετούντος και του υιοθετούμενου, εφόσον οι διατάξεις του αλλοδαπού δικαίου δεν προσκρούουν στα χρηστά ήθη ή γενικά στη δημόσια τάξη της Ελληνικής Πολιτείας. Το επιλαμβανόμενο, δηλαδή, Δικαστήριο, ως έχον, κατά τα ανωτέρω, την απαιτούμενη διεθνή δικαιοδοσία, θα κρίνει, εάν οι διατάξεις του αλλοδαπού δικαίου, που τυγχάνουν εφαρμογής ως προς τον αλλοδαπό διάδικο, παραβιάζουν ή όχι την ημεδαπή δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη και αν, κατ' επέκταση, θα εφαρμοσθούν ή όχι από αυτό, δεδομένου ότι η επιφύλαξη της δημόσιας τάξης, που θεσπίζεται με τη διάταξη του άρθρου 33 ΑΚ, είναι πρόκριμα στην εφαρμογή κάθε αλλοδαπής διάταξης και επομένως, όταν το εφαρμοστέο δίκαιο είναι αλλοδαπό δίκαιο, ο δικαστής προκαταρκτικά οφείλει να κρίνει αν αυτή προσαρμόζεται στην ημεδαπή δημόσια τάξη και συμβιβάζεται με αυτήν. Ακολουθώντας, δημόσια τάξη, υπό την αναφερόμενη στο άρθρο 33 ΑΚ έννοια, είναι το σύνολο των θεμελιωδών κανόνων και αρχών που κρατούν κατά ορισμένο χρόνο στη χώρα και απηχούν τις κοινωνικές, οικονομικές, πολιτειακές, πολιτικές, θρησκευτικές, ηθικές και άλλες αντιλήψεις, οι οποίες διέπουν τον βιοτικό ρυθμό αυτής και αποτελούν το φράγμα εφαρμογής στην ημεδαπή κανόνων αλλοδαπού δικαίου, η οποία μπορεί να προξενήσει διαταραχή στα βιοτικό ρυθμό, ο οποίος κυριαρχεί στη χώρα και διέπεται από τις εν λόγω αρχές (ΟΛΑΠ 6/1990 ΤΝΠ-Νόμος). Η δημόσια τάξη, ως ανασχετικός παράγων εφαρμογής του αλλοδαπού δικαίου, λειτουργεί περιπτωσιολογικά, και μόνη η άγνοια ή η απαγόρευση αυτή καθ' εαυτή ενός γνωστού σε εμάς θεσμού από το αλλοδαπό δίκαιο, δεν μπορεί να οδηγήσει στην κρίση, ότι η εφαρμογή του δικαίου αυτού κατ' ανάγκη προσκρούει στην ελληνική δημόσια τάξη, δηλαδή αυτό που προσκρούει ή όχι στη δημόσια τάξη δεν είναι ο κανόνας του αλλοδαπού δικαίου, αλλά η συγκεκριμένη εκάστοτε εφαρμογή του. Ειδικότερα, ο δικάζων δικαστής δεν αξιολογεί το εφαρμοστέο αλλοδαπό δίκαιο, ούτε τον ειδικότερο εφαρμοστέο αλλοδαπό κανόνα δικαίου κατά τρόπο απόλυτο, γενικό και αφηρημένο. Εξετάζει μόνο κατά πόσο οι έννομες συνέπειες, οι οποίες θα παραχθούν στην ημεδαπή από την εφαρμογή του αλλοδαπού δικαίου επί των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών της κάθε ειδικότερης περίπτωσης, γίνονται ή όχι ανεκτές από τον κρατούντα στη χώρα μας βιοτικό κοινωνικό ρυθμό. Επίσης, επί αιτήσεως υιοθεσίας ανηλικού με στοιχεία αλλοδαπότητας, το δικαστήριο θα πρέπει εξατομικευμένα να ερευνήσει τις ιδιαίτερες συνθήκες και περιστάσεις, οι οποίες θα καθιστούσαν αφόρητη, για τις θεμελιώδεις, ως άνω, αντιλήψεις της ελληνικής κοινωνίας και του ελληνικού δικαίου, την απόρριψη της αιτήσεως. Να σημειωθεί επίσης ότι, στην ημεδαπή έννομη τάξη το ενδιαφέρον σχετικά με το θεσμό της υιοθεσίας έχει επικεντρωθεί στο συμφέρον του υιοθετούμενου και στην παροχή δυνατότητας σε αυτόν να μεγαλώσει σε ένα οικογενειακό περιβάλλον με ανάπτυξη σχέσεων στοργής και αφοσίωσης, με σωστή ηθική και πνευματική διαπαιδαγώγηση και με ομαλή εξέλιξη της προσωπικότητάς του. Εξάλλου κεφαλαίωδους σημασίας αποτελεί η επαναπροσέγγιση της έννοιας της οικογένειας προκειμένου αυτή να

προσαρμοσθεί στα επίκαιρα κοινωνικά δεδομένα και τις εξελίξεις που έχουν επέλθει στην παρεχόμενη προστασία σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ο όρος «οικογένεια» προσδιορίζεται από την κοινωνική εμπειρία, και κρίνεται από τον νομοθέτη και τον δικαστή. Δεν πρόκειται λοιπόν για ένα στατικό θεσμό αλλά αντίθετα για ένα δυναμικό που προσαρμόζεται με βάση τις εξελίξεις στην κοινωνία και τις αλλαγές στην αντίληψη των κοινωνικών και πολιτειακών ζητημάτων και σχέσεων (Παπαδοπούλου, Η νομική έννοια της «Οικογένειας» και τα Ομόφυλα Ζευγάρια: Μαθήματα από το ΕΔΔΑ, σε Τιμ. Τομ. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, 2016, σ. 361). Επιπλέον τα ομόφυλα ζευγάρια είναι εξίσου ικανά με τα ετερόφυλα να δεσμευτούν σε σταθερές σχέσεις και βρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση με ένα ζευγάρι διαφορετικού φύλου όσον αφορά στην ανάγκη τους για νομική αναγνώριση και προστασία της σχέσης τους. Προς τούτο, σημαντική επιρροή ασκεί η μετάδοση των ψυχολογικών, κοινωνιολογικών και ιατρικών δεδομένων. Σύμφωνα με αυτά, δεν έχει παρατηρηθεί μέχρι σήμερα καμία στατιστική απόκλιση, μεταξύ παιδιών που μεγαλώνουν σε ομόφυλες οικογένειες και παιδιών που μεγαλώνουν σε ετερόφυλες οικογένειες, ως προς τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό, την ακαδημαϊκή, την ψυχική, την κοινωνική τους ανάπτυξη. Αυτό που έχει σημασία είναι η ποιότητα της σχέσης γονέων και παιδιών καθώς και τα υλικά αγαθά (Κουκούλης, Δυνατότητες απόκτησης παιδιών από ομόφυλα ζεύγη στην ελληνική δικαιοταξία, ΕΦΑΠΟΛΔ 2019. 280, Γαλάνη, Η αναδοχή ανηλίκου από ομόφυλα ζευγάρια που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης υπό το φως του Συντάγματος και της ΕΙΔΑ - Από την αναδοχή στην τεκνοθεσία, ΕΦΑΠΟΛΔ 2021. 25, Ρεθυμιωτάκη. Συντροφικότητα, γάμος και συγγένεια χωρίς έμφυλη διαφορά: μια πρόκληση για το οικογενειακό δίκαιο, σε Τιμ. Τομ. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη 2016, σ. 807-808). Τέλος καθοριστικό ρόλο για τη διαμόρφωση των νέων αντιλήψεων διαδραματίζει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το οποίο, έχει αναγνωρίζει ότι η σχέση ομόφυλων ζευγαριών εμπίπτει στην έννοια της οικογενειακής ζωής του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, διότι πληρούν τους όρους των κοινωνικό - συναισθηματικών δεσμών και της αμοιβαίας φροντίδας (βλ. ΕΔΔΑ, Schalk και Kopf κατά Αυστρίας της 24.6.2010, X. κ.ά. κατά Αυστρίας της 19.2.2013, Oliari κ.ά. κατά Ιταλίας της 21.7.2015, Taddeucci και McCall κατά Ιταλίας της 30.6.2016, NoB 2017. 740, Orlandi κ.ά. κατά Ιταλίας της 14.12.2017, Fedotova κ.ά. κατά Ρωσίας της 17.1.2023, Buhuceanu κ.ά. κατά Ρουμανίας της 23.5.2023, Ακτύπης, Απαγόρευση διακρίσεων και σύμφωνο συμβίωσης στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, NoB 2015. 702).

Από τα προσκομιζόμενα με επίκληση έγγραφα, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά. Η αιτούσα, ελληνικής καταγωγής, που διαμένει μόνιμα στη Νέα Υόρκη ΗΠΑ, έχει συνάψει το με αρ. κατ. .../8.7.2009 σύμφωνο συμβίωσης με την K.S., μόνιμη κάτοικο επίσης ΗΠΑ. Τα ανωτέρω πρόσωπα τέλεσαν νόμιμο γάμο στις 22.11.2013 ενώ μετέπειτα συνήψαν και σύμφωνο συμβίωσης στην Ελλάδα, δυνάμει της υπ' αριθ. .../22.7.2016 πράξης της Συμβολαιογράφου Σ.Π. Στις 12.11.2010 η αιτούσα γέννησε ένα τέκνο, τον Χρ. Κ.-S. ο οποίος στη συνέχεια υιοθετήθηκε από την K.S. Στη συνέχεια, κατόπιν κοινής αιτήσεως της αιτούσας μετά της ως άνω συζύγου της, εκδόθηκε η από 30.8.2015 οριστική απόφαση του Οικογενειακού Δικαστηρίου της Πολιτείας Ντιλαγουέαρ σύμφωνα με την οποία ανήλικη M., γεννηθείσα στις 18.12.2014 από την Br.Z. και άγνωστο πατέρα στην πόλη Ντόβερ της Πολιτείας Ντιλαγουέαρ υιοθετήθηκε από το ανωτέρω ζευγάρι και φέρει το επώνυμο K-S. ... Σύμφωνα με την από 30.10.2018, με apostille, βεβαίωση του ως άνω αλλοδαπού δικαστηρίου, η ως άνω απόφαση είναι τελεσίδικη, καθόσον μέχρι τις 30.10.2018 δεν είχε καταχωρηθεί κάποια ένσταση, ούτε μπορεί έκτοτε να καταχωρηθεί κάποια, λόγω παρέλευσης της νομοθετημένης προθεσμίας. Η υιοθεσία έγινε κατόπιν κοινής αίτησης

των συζύγων Κ.Σ. και Β.Κ. ...και όπως προκύπτει από το κείμενο της απόφασης και αφού διαπιστώθηκε ότι όλες οι νόμιμες απαιτήσεις έχουν καλυφθεί, το δικαστήριο έκρινε ότι είναι ικανοποιημένο ως προς την ικανότητά τους να διατηρήσουν τη φροντίδα και τη μόρφωση του ως άνω θήλυ τέκνου και ότι είναι προς το συμφέρον του να προωθηθεί η προτεινόμενη συμφωνία. Σημειώνεται ότι η βιολογική μητέρα του τέκνου είχε παραιτηθεί των γονεϊκών δικαιωμάτων και ο πατέρας του τέκνου ήταν άγνωστος, με συνέπεια αρχικά τα γονεϊκά δικαιώματα των γονέων να μεταφερθούν στις Χριστιανικές Υπηρεσίες Μπέθανι (βλ. την από 12.6.2015 απόφαση του ως άνω οικογενειακού δικαστηρίου) οπότε δεν απαιτείτο η προβλεπόμενη από τις διατάξεις της Σύμβασης προϋπόθεση της συναίνεσης της φυσικής μητέρας του άρθρου 4 της Σύμβασης της Χάγης. Από την επίδικη απόφαση προκύπτει ακόμη, ότι αυτή δεν εκδόθηκε ερήμην κάποιου διαδίκου και κατά συνέπεια κανείς διάδικος δεν στερήθηκε τα δικαιώματά του και γενικώς της συμμετοχής του στη δίκη αυτή, η υπόθεση αυτή της υιοθεσίας, υπαγόταν κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Δικαίου, στη δικαιοδοσία του ως άνω Δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρισκόταν ο τόπος της συνήθους διαμονής της υιοθετούμενης (άρθρο 800 § 1 ΚΠολΔ), εφαρμόσθηκε δε το δίκαιο της Πολιτείας του Ντιλαγουέαρ των ΗΠΑ ως χώρας της ιθαγένειας του υιοθετούμενου (άρθρο 23 § 1 ΑΚ), ενώ μεταξύ άλλων, πληρούνται και τα ηλικιακά όρια, που θέτει το ελληνικό δίκαιο για την τέλεση της υιοθεσίας (ανήλικη έχει γεννηθεί την 18.12.2014 και οι αιτούσες - θετές μητέρες την 21.2.1970 και 28.4.1971 αντίστοιχα). Περαιτέρω, από καμία διάταξη του ελληνικού δικαίου δεν καθιερώνεται αποκλειστική διεθνής δικαιοδοσία των ημεδαπών δικαστηρίων για την εκδίκαση της εν λόγω υπόθεσης. Τέλος αιτούσα προσκομίζει τα με αριθ. ... και ..., καθώς και πιστοποιητικά της Γραμματέα του Πρωτοδικείου Αθηνών, σύμφωνα με τα οποία κανένα δικόγραφο δεν έχει κατατεθεί για υιοθεσία κήρυξη αλλοδαπής απόφασης εκτελεστής, πλην της ένδικης. Αναφορικά με την αντίθεση της υπό αναγνώριση της εκτελεστότητας απόφασης προς τα χρηστά ήθη ή προς τη δημόσια τάξη, λαμβανομένων υπ' όψιν και όσων εκτενώς αναφέρονται στην ανωτέρω νομική σκέψη, λεκτέα τα εξής: Η ελληνική νομοθεσία και νομολογία, με θεμέλιο και μοναδικό κριτήριο τις βασικές και θεμελιώδους σημασίας αρχές και αντιλήψεις, που διέπουν σήμερα τη ζωή στην ελληνική κοινωνία, αποβλέπει κυριαρχικά στο συμφέρον και στη δυνατότητα ομαλής ψυχοπνευματικής ανάπτυξης των ανήλικων παιδιών σε ένα υγιές κοινωνικό περιβάλλον, διασφαλιζόμενων πλήρως των δικαιωμάτων και των συμφερόντων τους. Κατά συνέπεια, το μοντέλο της οικογένειας, που η σύνθεση των μελών της αποτελεί διαφορετική περίπτωση σε σχέση με τα καθιερωμένα δεν προκαλεί τις κυρίαρχες κοινωνικές αντιλήψεις διότι τελικά αυτή η διαφορετικότητα δεν μπορεί να αποβεί σε βάρος του πραγματικού συμφέροντος του τέκνου, ενώ η ελληνική κοινωνία τυγχάνει πλέον αρκετά προετοιμασμένη να αντιμετωπίσει και να διαχειριστεί τέτοιες καταστάσεις και αρκετά προοδευτική να φιλοξενήσει αρμονικά στους κόλπους της και να ανεχθεί την ύπαρξη και της ομόφυλης οικογένειας μετά τέκνων (ΜΕφΘεσ 159/2022 ΕλλΔνη 2022. 1404 με σύμφωνες παρατηρήσεις Πανταζόπουλου). Ήδη, με το ν. 5089/2024 τροποποιήθηκε το άρθρο 1350 ΑΚ. προκειμένου να αναγνωρισθεί η δυνατότητα σύναψης γάμου από πρόσωπα του ίδιου φύλου. Επίσης με το άρθρο 11 του ν. 5089/2024 επιχειρείται η προστασία της οικογένειας που έχει ήδη συσταθεί σε χώρα του εξωτερικού και ιδίως των τέκνων που έχουν γεννηθεί και θεμελιώσει νομική σχέση με τον γονέα ή τους ομόφυλους γονείς τους. Ειδικότερα με τη διάταξη του άρθρου 11 § 1 του ν. 5089/2024, εισάγεται κανόνας αναγνώρισης της γονεϊκής σχέσης που έχει δημιουργηθεί μέσω νόμιμων διαδικασιών της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής στο εξωτερικό (ακόμη και μη προβλεπόμενων στο ελληνικό δίκαιο), ανεξαρτήτως του φύλου του ενός ή των δύο γονέων και της πρόβλεψης ή μη του τρόπου

δημιουργίας της ως άνω σχέσης στην εσωτερική έννομη τάξη. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, τα δικαστήρια ή άλλες αρμόδιες αρχές, όπως τα ληξιαρχεία, δεν θα έχουν τη δυνατότητα να μην αναγνωρίσουν δημόσιο έγγραφο ή δικαστική απόφαση τρίτης χώρας, για λόγο που ανάγεται αποκλειστικά στο φύλο του γονέα ή των γονέων ή στην πρόβλεψη ή μη του τρόπου δημιουργίας της σχέσης στην εσωτερική έννομη τάξη. Περαιτέρω με τη διάταξη του άρθρου 11 § 2 του ν. 5089/2024, ρυθμίζεται ξεχωριστά η νομική μεταχείριση της υιοθεσίας από συζύγους του ίδιου φύλου ή της υιοθεσίας του παιδιού του ενός ομόφυλου συζύγου από τον άλλο σύζυγο η οποία έχει τελεσθεί στο εξωτερικό. Προβλέπεται ότι αυτές οι υιοθεσίες αναγνωρίζονται με δικαστική απόφαση και ισχύουν αναδρομικά από τον χρόνο που έγιναν, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την αναγνώριση των σχετικών νομικών πράξεων, υπό την επιφύλαξη πάντως του άρθρου 23 ΑΚ, που συναρτά τις ουσιαστικές προϋποθέσεις της υιοθεσίας με το δίκαιο της ιθαγένειας υιοθετούντος και υιοθετουμένου. Ως εκ τούτου, στην προκείμενη περίπτωση, η άρνηση αναγνώρισης του δεδικασμένου που απορρέει από την ως άνω δικαστική απόφαση για την υιοθεσία της ανήλικης, θα αποτρέψει τελικώς να παράγει και στη χώρα μας τα έννομα αποτελέσματά της η από 30.8.2015 απόφαση του Οικογενειακού δικαστηρίου της Πολιτείας Ντιλαγουέαρ, με την οποία κηρύχθηκε θετό τέκνο της αιτούσας το οποίο γεννήθηκε στις 18.12.2014 στην πόλη Ντόβερ της ίδιας Πολιτείας και φέρει το ονοματεπώνυμο Μ. Κ.-S. γεγονός που προσκρούει βάνουσα και αντιστρατεύεται το πραγματικό συμφέρον του ανήλικου και είναι αποδοκιμαστέο από τη διεθνή και ελληνική έννομη τάξη, αφού θα εισάγει δυσμενή διάκριση σε βάρος της ανήλικης εξαιτίας του γενετήσιου προσανατολισμού των γονέων της. Και τούτο, διότι όπως προκύπτει από τις προσκομιζόμενες φωτογραφίες το ως άνω ανήλικο θήλυ τέκνο των διαδίκων έχει διαμορφώσει σχέσεις με τους ομόφυλους γονείς του, που εάν διαταραχθούν, θα θίξουν καίρια το ψυχικό του κόσμο και την ομαλή ψυχοκοινωνική του ανάπτυξη. Χαρακτηριστική προς την κατεύθυνση αυτή είναι η ΕΔΔΑ, D.B. και άλλοι κατά Ελβετίας της 22.11.2022, η οποία διακήρυξε ρητά ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού μειώνει το περιθώριο εκτίμησης των συμβαλλόμενων κρατών όσον αφορά την αναγνώριση της σχέσης παιδιού-γονέα και διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 8 ΕΣΔΑ από την Ελβετία, η οποία δεν επέδειξε το δέοντα σεβασμό της ιδιωτικής ζωής ενός παιδιού που είχε γεννηθεί μέσω παρένθετης μητρότητας στις ΗΠΑ με βιολογικό υλικό άνδρα που βρίσκεται σε καταχωρισμένη συμβίωση, διότι δεν προέβη στην αναγνώριση ως γονέα και του δεύτερου μη βιολογικού γονέα λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι η σχέση συγγένειας είχε ήδη αναγνωρισθεί από το αρμόδιο αμερικανικό δικαστήριο, ενώ αποκλείσθηκε ακόμη και η δυνατότητα εκ των υστέρων υιοθεσίας του παιδιού. Διαφορετική αντιμετώπιση στέλνει το μήνυμα στα παιδιά ότι ενδέχεται να χάσουν τους γονείς τους, από νομική άποψη, όταν εισέρχονται σε ένα άλλο κράτος. Επιπλέον η αιτούσα διατηρεί στην Ελλάδα εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων ..., τα οποία επιθυμεί μελλοντικά να μεταβιβάσει στο ως άνω υιοθετημένο ανήλικο με συνέπεια η τελευταία να διατηρεί κληρονομικό δικαίωμα, το οποίο δεν πρέπει να αποστερηθεί. Επομένως, η προαναφερόμενη αλλοδαπή απόφαση δεν αντίκειται στη δημόσια τάξη κατά τη διάταξη του άρθρου 33 του ΑΚ και τα χρηστά ήθη, ούτε, είναι αντίθετη σε κυριαρχικές ηθικές αρχές και αντιλήψεις, που διέπουν τη ζωή και το βιοτικό ρυθμό της Ελλάδας, ούτε προκαλεί διαταραχή στην ελληνική έννομη τάξη, και είναι βέβαιο ότι η αναγνώρισή της διά του ανωτέρω περιγραφόμενου τρόπου, είναι καθόλα ανεκτή από τον κρατούντα στη χώρα μας βιοτικό και κοινωνικό ρυθμό, ενώ αντίθετα η απόρριψη της κρινόμενης αίτησης καταλήγει στο, απολύτως αποδοκιμαστέο από την ελληνική δημόσια τάξη, αποτέλεσμα της καταπάτησης του αληθινού, σωματικού, υλικού, πνευματικού, ψυχικού, ηθικού και γενικά κάθε είδους, βέλτιστου συμφέροντος της

ανήλικης κόρης της αιτούσας, συμφέροντος, που αποσκοπεί στην ανάπτυξή της σε μια ανεξάρτητη και υπεύθυνη προσωπικότητα. Επομένως, αφού δεν υπάρχει λόγος, ο οποίος να αποκλείει την αναγνώριση του δεδικασμένου που απορρέει από την προαναφερόμενη απόφαση, πρέπει η κρινόμενη αίτηση να γίνει δεκτή, ως βάσιμη και κατ' ουσία και να αναγνωρισθεί ότι υφίσταται δεδικασμένο και στην Ελληνική Επικράτεια, που απορρέει από την ως άνω από 30.8.2015 απόφαση του Οικογενειακού δικαστηρίου της Πολιτείας Ντιλαγουέαρ με την οποία κηρύχθηκε θετό τέκνο τους ένα τέκνο το οποίο γεννήθηκε στις 18.12.2014 στην πόλη Ντόβερ της ίδιας Πολιτείας και φέρει έκτοτε το ονοματεπώνυμο M. K-S. Ως εκ τούτου το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που απέρριψε την αίτηση εσφαλμένα ερμήνευσε τις προαναφερθείσες νομικές διατάξεις και κακώς εκτίμησε τα προσκομισθέντα ενώπιόν του αποδεικτικά μέσα, κατά τα ορθώς, υποστηριζόμενα με την έφεση η οποία πρέπει να γίνει δεκτή, να εξαφανιστεί η πρωτοβάθμια απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση προς εκδίκαση, να γίνει δεκτή η από 31.10.2016 αίτηση και να αναγνωρισθεί το δεδικασμένο στην Ελληνική Επικράτεια της από 30.8.2015 απόφασης του Οικογενειακού δικαστηρίου της Πολιτείας του Ντιλαγουέαρ.

Σχόλιο

Η ανωτέρω απόφαση έχει ήδη δημοσιευθεί³, αφενός όμως λόγω του εξαιρετικού ενδιαφέροντος που παρουσιάζει τόσο το ζήτημα που την απασχόλησε, όσο και η δοθείσα λύση και αφετέρου χάριν ευμενούς σχολιασμού της ως άξια επιδοκμασίας δημοσιεύεται και εδώ.

Από τις σκέψεις στη μείζονα πρόταση (αιτιολογίες), που από τεχνικής πλευράς είναι στη δομή τους άρτιες, από δε πλευράς ουσίας πειστικές, αποχωρίζεται εδώ (για τις ανάγκες του σχολιασμού, όπως κατωτέρω θα φανεί) το σημείο στο οποίο η απόφαση κρίνει ότι η (τυχόν) άρνηση αναγνώρισης της αλλοδαπής απόφασης περί τεκνοθεσίας ανήλικης από ομόφυλους συζύγους όχι απλώς «αντιστρατεύεται», αλλά και προσκρούει «βάνουσα» στο πραγματικό συμφέρον της ανήλικης, καθώς δεν θα παραχθούν τα έννομα αποτελέσματα αυτής κι έτσι θα εισάγει «δυσμενή διάκριση σε βάρος της ανήλικης εξαιτίας του γενετήσιου προσανατολισμού των γονέων της». Έννομα δε αποτελέσματα της τεκνοθεσίας, που με την τυχόν άρνηση αναγνώρισής της θα στερείτο η ανήλικη, είναι ενδεικτικά η υπαγωγή σε γονική μέριμνα, η αξίωση διατροφής, το κληρονομικό δικαίωμα κλπ.

Την κατανόηση της μεγάλης (εκ πρώτης όψεως ίσως μη εμφανούς) σημασίας της ανωτέρω παραδοχής διευκολύνει η επισήμανση της κοινωνικής πραγματικότητας: σε ένα ομόφυλο ζεύγος πιθανόν εκ των δύο ανδρών, λόγου χάρη, ο ένας να είναι χήρος από προηγούμενο ετερόφυλο γάμο έχοντας αποκτήσει τέκνα από αυτόν ή εκ τεκνοθεσίας ανηλικού πριν από τον ομόφυλο γάμο του, η δε μία εκ των δύο γυναικών να είχε προ του ομόφυλου γάμου της αποκτήσει εξώγαμο τέκνο ή με ΙΥΑ κλπ. Σε όλες αυτές και άλλες ανάλογες περιπτώσεις η κοινωνικά αναπόφευκτη πραγματικότητα μιας *de facto* οικογένειας αν δεν περιβληθεί με νομικό ένδυμα καταδικάζει τα τέκνα που είναι εκεί ενταγμένα σε κοινωνική περιθωριοποίηση και νομική στέρηση δικαιωμάτων όπως αυτά που προαναφέρθηκαν. Η περιθωριοποίηση αίρεται (ή προλαμβάνεται) και τα δικαιώματα αποκτώνται μόνο με την ίδρυση νομικής συγγένειας. Το πραγματικό συμφέρον του τέκνου δεν εξυπηρετεί η άρνησή της με οποιαδήποτε αιτιολογία, όπως λόγου χάρη ότι θα το βλάπτει να έχει γονείς του ίδιου φύλου, αφού *εκ των πραγμάτων στις περιπτώσεις αυτές δυνατότητα να αποκτήσει ο ανήλικος ετερόφυλους γονείς δεν υπάρχει*. Το ζήτημα δηλαδή εδώ δεν τίθεται ως δίλημμα: τέκνο με γονείς ομόφυλους ή

³ ΕΛΔ 2024 σελ. 1447 επ. με επικριτικό σχόλιο της Κ. Παντελίδου.

ετερόφυλους (η πραγματικότητα είναι ζεύγος ομόφυλο και δεν αλλάζει), αλλά τέκνο προστατευμένο σε νόμιμη οικογένεια με ζεύγος γονέων αναγνωρισμένων ή τέκνο απροστάτευτο νομικά σε οικογένεια γκέτο (με γονείς δεδομένα ομόφυλους σε κάθε περίπτωση).

Την πραγματικότητα αυτή παραβλέπουν όσοι δογματικά αναφέρονται στο συμφέρον του τέκνου γενικά και αφηρημένα, ενώ αυτό πρέπει να εξετάζεται στην συγκεκριμένη κάθε φορά περίπτωση, με τη σύγχρονη μέθοδο των λεγόμενων τελολογικών αξιολογήσεων⁴ αντί της μεθοδολογικά παρωχημένης⁵ πλέον εννοιοκρατικής δογματικής προσέγγισης. Όντως δε, το δικαστήριο, το οποίο είναι αυτό που τελικά κρίνει⁶ αν μια τεκνοθεσία είναι προς το συμφέρον ή όχι του ανηλίκου, το εξετάζει ενόψει της συγκεκριμένης εκάστοτε περίπτωσης που φέρεται ενώπιόν του.

Οι ανωτέρω σκέψεις, που αφορούν την τεκνοθεσία ανηλίκου από ομόφυλο ζεύγος, η οποία μετά το ν. 5089/2024 επιτρέπεται⁷, έχουν τη θέση τους και στην περίπτωση αναγνώρισης αλλοδαπής απόφασης για τεκνοθεσία ανήλικης από ομόφυλο ζεύγος⁸, που ενδιαφέρει εδώ, καθώς μετά την τεκνοθεσία της στο εξωτερικό η συγκεκριμένη ανήλικη εντάχθηκε στην οικογένεια του ομόφυλου ζεύγους γυναικών, ώστε εκ των πραγμάτων δεν τίθεται ζήτημα συμφέροντός της να έχει ετερόφυλους γονείς. Αν αρνηθεί το ελληνικό δικαστήριο την αναγνώριση της αλλοδαπής απόφασης η ανήλικη απλά δεν θα έχει καθόλου (νόμιμους) γονείς, δηλαδή, όπως εμφαντικά (και ορθά) έκρινε η δημοσιευόμενη απόφαση, θα υποστεί βάνανση προσβολή του πραγματικού της συμφέροντος το οποίο υπό τα συγκεκριμένα δεδομένα (προδήλως) αντιστρατεύεται η στέρηση των εννόμων αποτελεσμάτων της τεκνοθεσίας της.

Σωστό μάλιστα φαίνεται, μετά τον ανωτέρω νόμο, να θεωρείται πλέον επιτρεπτή και η τεκνοθεσία από συντρόφους σε σύμφωνο συμβίωσης⁹, ετερόφυλους ή ομόφυλους.¹⁰

Κ. Παναγόπουλος

⁴ Βλ. Π. Παπανικολάου, Μεθοδολογία του ιδιωτικού δικαίου, έκδ. 2000.

⁵ Περί του ότι η εννοιοκρατικά φορμαλιστική κατανόηση του δικαίου αποτελεί παρελθόν για τη νομική επιστήμη ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των νόμων, βλ. Κ. Παναγόπουλο, σε ΕΕμπΔ 2014, 819.

⁶ Και αυτό δείχνει επίσης να το παραβλέπει η αντίθετη αντίληψη

⁷ Παναγόπουλος/Περάκη, Επιτομή οικογενειακού δικαίου 3^η έκδ. 2024 σελ. 89. Αντίθετη όμως η Κ. Παντελίδου, ανωτέρω στη σημ. 3.

⁸ Η παραδοχή ότι μετά το ν. 5089/2024 επιτρέπεται κατά το ελληνικό δίκαιο η τεκνοθεσία ανηλίκου από ομόφυλο ζεύγος (βλ. ανωτέρω και τη σημ. 6), αίρει το εμπόδιο από την επιφύλαξη του άρθρου 11 αυτού του νόμου ως προς το άρθρο 23 ΑΚ αναφορικά με το εφαρμοστέο δίκαιο για τις προϋποθέσεις της τεκνοθεσίας.

⁹ Βλ. ΜονΠρΣύρου 90/2020 ΧρΙΔ 2020 σελ. 666 (τεκνοθεσία τέκνου του ενός συντρόφου από τον άλλο).

¹⁰ Πρβλ. και Παναγόπουλο/Περάκη, π. σελ. 366.